

pinas : oorlogsschip met platte achtersteven.
pink : platboomd vissersvaartuig met ronde brede boeg.
poen : laag schip met ronde boeg, platte bodem en zijzwaarden.
smalschip : schip minder breed dan het gewone type, om bepaalde
sluizen te passeren.
snauw : lang en laag schip voor binnen- en kustvaart, veel gebruikt
als kapersschip.

ENSORIANA - ENKELE ONUITGEGEVEN TEKSTEN VAN JAMES ENSOR

A. De beroemdste cliënt van de Oostendse haarkapper Edmond BORGERS was zonder twijfel kunstschilder James ENSOR.

Nu reeds enkele jaren geleden werd de toen 87-jarige kapper door de handelaars van de Oostendse Witte Nonnenstraat in de bloemetjes gezet. Bij die gelegenheid werd hij door de krant "De Zeewacht" geïnterviewd. BORGERS sprak zo over ENSOR : "...James Ensor was een goede klant van me. Als hij in mijn salon kwam dan moest ik altijd eerst zijn pellerine afnemen. Maar 't was een echte farceur : hij leefde maar om de mensen te laten lachen. Geen dwarsdrijver, je weet wel, ha neen : een geestig mens. - Heeft hij u nooit eens geportretteerd ? Dat zou nu veel geld waard zijn ! - Nee, maar ik heb toch twee eaux-fortes van hem".

Destijds kregen we deze "eaux-fortes" ook eens van dichtbij te zien en we maakten van de gelegenheid gebruik om het pittige proza waarvan ENSOR ze had voorzien te noteren.

- de ets "Peste dessous, peste dessus, peste partout" (1888) :

"Beau coiffeur né coiffé. Barbier de race. Figure bien côté tout comme nos peintres il manie brosses pâtes et pinceaux / colore , décolore sans façons nos toisons. Il forme et déforme des têtes, crée des types, impose ses volontés / Docteur prudent il soigne et vieille à l'externe, il lotionne et fractionne les surfaces des vieilles peaux. / Durant ses bavardages et bagouts soporifiques ou plaisants il entame largement sans crier gare les poils précieux ou rares / des braves poilus sur les dents / Encore il racle nos tignasses avec amour. Manipule nos crânes avec onction / Il nous rase, nous épile avec joie. Au cas de rébellion il nous flanque un savon. Hommage à Edouard Borgers". James Ensor.

- de ets "Slag der Gulden Sporen" (1895) :

"Pour mon ami Edouard Borgers en souvenir de mes 80 années de / croissances de chevelure au front et de barbe au menton". James Ensor, 13 avril 1940, date de mon anniversaire. JE.

BORGERS bezat ook nog een exemplaar van ENSOR's affiche voor het Oostendse Carnaval van 1931 met volgende opdracht :

"Hommage à Edmond Borgers figaro pour hommes / Tondeur pour dames et leurs Toutous. Artiste méritant du poil et du pinceau" Son admirateur, James Ensor.

B. In 1927 werd er te Oostende een huldebetoon voor kunstschilder Jan DE CLERCK op touw gezet. James ENSOR sloot zich met volgend schrijven bij de viering van zijn collega aan (1) :

Ostende, 27 juillet 1927

Messieurs les membres du comité de la manifestation Jan De Clerck

Votre honorée circulaire m'invite à participer à la manifestation organisée pour louer le plus ostendais de nos peintres. C'est là Messieurs un beau geste de confiance et d'agrément. Malheureusement un travail compliqué, musical, pictural et d'estomac me condamne momentanément à l'abstinence mais, avec vous, je veux saluer discrètement le confrère actif et entreprenant, le rare chercheur de jeunesse et d'illusion. Saluons aussi de bon coeur De Clerck junior, le benjamin original et sympathique de la sculpture nouvelle. Je félicite le brave Jan Van Oostende et ses membres protecteurs et du comité. James Ensor.

Nota's : de "junior" is Oscar DE CLERCK, beeldhouwer en jongere broer van Jan; Jan VAN OOSTENDE was een tijdlang DE CLERCK's schuilnaam.

C. Een tentoonstelling van beeldhouwer Jan MAES (2) in 1939 tenslotte, ontlokte ENSOR volgend proza (3) :

"Fêtons Maes Jan, lauréasse lauré de frais. / Les muses non muselées sont d'accord pour célébrer / tes oeuvres vives boisées, marbrées, veinées, aquariumées / dressées en liberté, modelées à plaisir. / Admirons sans réserves et embrassons, pelotons les / formes suaves au grassouillettes enfantées, vélées, par / l'as des sculpteurs nouveaux. /

A toi mon salut le plus long. A toi membre du conseil des dix / A toi ennemi du propre à rien. A toi défenseur du / beau et du bien.

A toi ma joie pleine et entière et bravo sur bravo / poussons en chœur un grand cri de jeunesse. James Ensor. Ostende, février 1939.

NOTA'S

1. Brief bewaard door Mevr. Wed. Jef MAES, Oostende.
2. Jan MAES, Oostends beeldhouwer; leerling Academie Gent. Stelde van 16 tot 25 februari 1939 tentoon in de galerij "Studio" te Oostende; overleed tijdens de Tweede Wereldoorlog.
3. Brief bewaard door Mr. & Mevr. H.-D. te Oostende.

Norbert HOSTYN

HET LEVEN OP EEN GEMEENTELIJKE SCHOOL IN OOSTENDE, EIND 19e EEUW

door Ivan VAN HYFTE

Wat herinneren zich ouderen onder ons nog uit hun lagere schooltijd ? Onredelijke straffen ? Boeiende lessen ? Kleurrijke leerkrachten (of hun bijname) ?

Ook herkennen ze in het onderwijs van hun kleinkinderen een totaal ander opvoedingspatroon dan wat zij genoten hebben : computerlessen, schooltelevisie, groepswork...

Hun voorouders maakten het dan weer helemaal anders mee. Getuige daarvan is het reglement van de Oostendse gemeentelijke scholen dat het Schepencollege in zitting van 20 oktober 1896 bekrachtigde.